

Haarlem

Gemeente Haarlem

Retouradres Postbus 511, 2003PB Haarlem

Aan de leden van de Participatieraad Haarlem

Datum 19-09-2017

Ons kenmerk 2017/294348

Contactpersoon E. de Ruijter

Doorkiesnummer 5114319

E-mail ederuijter@haarlem.nl

Onderwerp Beleidsnota Handhaving Participatiewet, Ioaw, Ioaz

Geachte leden van de Participatieraad,

Hartelijk dank voor uw advies op de beleidsnota Handhaving Participatiewet, Ioaw, Ioaz, dat wij op 30 augustus 2017 van u ontvingen.

Wij zijn blij van u te vernemen dat u positief bent over de gekozen koers en dat u de geformuleerde uitgangspunten onderschrijft.

Onderstaand leest u onze reactie op uw advies. Uw opmerkingen zijn cursief aangeven en vervolgens volgt onze reactie.

1. De wettelijke regelingen goed begrijpen is zelfs al heel lastige materie voor veel klanten met een Nederlandse achtergrond. In die zin verdient het aanbeveling om de communicatie (schriftelijk als mondeling) ook toegankelijk te laten zijn voor mensen met een taalachterstand of voor anderstaligen.

Wij nemen uw advies mee bij de bespreking over het optimaliseren van de wijze van communicatie met (potentiële) klanten.

2. Er wordt veel gesproken over de wisseling van handhaven naar naleving. Wellicht een idee om een aantal punten mee te geven op een flyer of op te nemen in de gespreksconstructie tijdens het project 'Ik doe mee'. En dan in meer talen dan alleen in het Nederlands.

Wij nemen uw advies mee bij de bespreking over het optimaliseren van de wijze van communicatie met (potentiële) klanten. Tijdens de gesprekken die plaatsvinden tussen klantmanagers en klanten gebeurt dit al.

Haarlem

2

3. Blijf wijzen op het belang van het tijdig doorgeven van verhuizing en andere wijzigingen aan Burgerzaken door de klant zelf. Neem dit mee in het maatwerk verhaal naar de klant; doet u dit niet dan volgt terugvordering. 'Liever te vaak bellen dan onnodig'.

De klanten worden, zowel schriftelijk als mondeling, op verschillende momenten in het dienstverleningsproces gewezen op het belang van het naleven van de inlichtingenplicht en de eventuele gevolgen van niet-naleving.

4. In het kader van "Ik doe mee" worden de klanten 1 x in de 18 maanden gezien. Maar we hopen dat het persoonlijk contact tussen klantmanagers en hun klanten toch wel vaker mogelijk is indien nodig en gewenst door de klant.

Zowel vanuit de klantmanagers als vanuit de klanten is een goede communicatie belangrijk voor het rechtmatig verstrekken en ontvangen van een uitkering en de toeleiding naar werk. Dit betekent dat klantmanagers en klanten zo vaak als nodig contact met elkaar hebben.

5. Bij veronderstelde fraude is het belangrijk te onderzoeken of er sprake kan zijn van bijvoorbeeld zwakbegaafdheid (laag verstandelijke beperking), dakloosheid, schuldenproblematiek, laaggeletterdheid, een slechte gezondheid of verslavingsproblematiek om hier vervolgens adequaat en gepast op te handelen.

Bij het beoordelen van mogelijk misbruik van wet- en regelgeving wordt altijd gekeken naar de feiten en omstandigheden van de specifieke, individuele situatie. Het leveren van maatwerk is hierbij essentieel.

6. Bekijk de effecten van een opgelegde maatregel of invordering in samenhang met bijvoorbeeld gezinsomstandigheden (bijv. zijn er kinderen) waar de maatregel een onbedoeld verstrekkend negatief effect voor kan hebben.

Wij verwijzen u naar het antwoord bij punt 5.

7. Maatwerk: vraagt ook om gedragsverandering bij klantmanagers en afdeling Handhaving, hoe wordt dit bewerkstelligd en is deze gedragsverandering haalbaar voor iedereen die er nu werkt?

In de huidige uitvoeringspraktijk wordt maatwerk geleverd. Er zal dan ook niet zozeer sprake zijn van een noodzakelijke gedragsverandering bij klantmanagers en handhavers maar van een doorontwikkeling van de bestaande werkwijze.

8. Handhavers en klantmanagers gaan meer samenwerken, hoe dit vorm krijgt kan niet worden opgemaakt uit de nota.

De wijze waarop de samenwerking tussen klantmanagers en handhavers versterkt wordt, wordt opgenomen in het Afdelingsplan Handhaving 2018.

9. De oliemannetjes moeten zorgdragen voor een meer geoliede gang van zaken. Heeft deze functie voldoende bevoegdheden om de functie waar te maken?

Ja, de ambtenaren die de rol van oliemannetje vervullen beschikken over voldoende bevoegdheden om deze rol te kunnen vervullen.

10. Ook het bespreken van goede voorbeelden in de uitvoering kan van waarde zijn om te worden besproken.

Het delen van goede voorbeelden is zowel binnen de verschillende teams als binnen de sociaal wijkteams onderdeel van de uitvoeringspraktijk.

*11. Bij terug- en invordering verwijst men indien nodig naar flankerende ondersteuning. Wij pleiten ervoor om in zo'n geval **altijd** te verwijzen naar de mogelijkheid van Onafhankelijke Cliëntondersteuning (OCO).*

De verwijzing naar de mogelijkheid van onafhankelijke cliëntondersteuning wordt opgenomen in de beleidsnota.

12. Bij beëindiging van de uitkering ontstaat soms een vordering, is dit niet te voorkomen? Mensen opzadelen met een last is een slecht nieuw begin.

Om de overgang naar financiële zelfstandigheid zo goed mogelijk te laten verlopen zal daar waar mogelijk het ontstaan van vorderingen na het beëindigen van de uitkering worden voorkomen. Bij het ontstaan van vorderingen als gevolg van misbruik van wet- en regelgeving is dit niet mogelijk.

13. Geconstateerd wordt dat medewerkers binnen de Sociaal Wijkteams geen handhavers zijn en dat dit kan dus schuren met eventueel vermeende onrechtmatigheden. In die zin is het gewenst om, naast de inzet op stimulering van eenduidig handelen binnen de Sociaal wijkteams, verwijzing van de klant naar Onafhankelijke Cliënt Ondersteuning als uitgangspunt te nemen. Immers elke verdachte heeft in Nederland recht op een advocaat.

Zoals gesteld in het antwoord onder punt 11 wordt de verwijzing naar onafhankelijke cliëntondersteuning opgenomen in de beleidsnota. De mogelijkheden van rechtsbescherming worden in elke beschikking aan de burger bekend gemaakt. Het aanmerken van de burger als 'verdachte' is daarbij niet aan de orde. Doel van dit onderwerp in de nota is dat zowel de klant als de gemeente c.q. de sociaal wijkteams gebaat zijn bij duidelijkheid over de rollen en functies op het gebied van handhaving.

14. De mogelijkheid van digitale fraudemeldingen door burgers, wat zijn de ervaringen hiermee elders? Is het niet wenselijk dit eerst af te wachten voordat hiermee wordt gestart? Er wordt gesproken van een lagere werklast voor het personeel en meer meldingen dankzij het gebruiksgemak om deze in te dienen. Maar het verlagen van de drempel kan ook leiden tot veel gemakkelijk geuite vermoedens en juist tot een hogere werklast.

De gemeente Enschede heeft al enige tijd de mogelijkheid om fraude ook digitaal te kunnen melden. Deze gemeente heeft geconstateerd dat er geen toename is van gemakkelijk geuite vermoedens en een hogere werklast. De verwachting is dan ook dat dit ook geldt voor de gemeente Haarlem.

15. Naast de genoemde indicatoren wordt er veel gesproken over afdeling overstijgende en landelijke samenwerking. Wellicht een idee om nieuwe initiatieven betreffende landelijke samenwerkingen en afdelingen mee te nemen in de indicatoren?

Op dit moment is de verwachting niet dat de landelijke- en afdeling overstijgende samenwerking al geduid kan worden in de indicatoren. Wij zullen jaarlijks bekijken of bijstelling van de indicatoren gewenst is. We nemen deze aanbeveling op in de beleidsnota.

16. Evaluatie, de Participatieraad gaat er van uit dat het voorgestelde beleid in deze nota periodiek wordt geëvalueerd. Betrek externe partijen, wijkteams, eerstelijns hulpverlening en de klanten bij een jaarlijkse evaluatie van het beleid.

Wij onderschrijven het nut van een brede uitvraag met betrekking tot het gevoerde beleid op het gebied van handhaving en nemen dit advies dan mee bij het opstellen van het afdelingsplan.

17. Recidivetermijn van 1 jaar. Deze geldt ook voor 'andere uitkeringswet dan die op grond eerste boete is opgelegd'. Wat als er sprake is dat de evt. tweede wet met dezelfde verkeerde gegevens fout is ingevuld, heeft dit dan alsnog effect op dit verhaal? Dit zou buiten grove schuld om voor kunnen komen.

Het gaat om schending van de inlichtingenplicht binnen een jaar ná het opleggen van de boete. Het is dan ook aannemelijk dat iemand na constatering van schending van de inlichtingenplicht binnen een bepaalde wet dat ook direct corrigeert bij eventuele aanspraak op andere wetgeving. Dit is en blijft een verantwoordelijkheid van de klant.

Haarlem

5

18. Kwijtschelding van restschuld door het college. Hoe groot is de kans dat het college dit niet accepteert en wat zijn eventuele criteria hiervoor? Kan dit voorkomen worden door een uitgebracht advies van handhaving?

De criteria die gelden voor het al dan niet geheel of gedeeltelijk kwijtschelden van een bestuurlijke boete staan genoemd in de beleidsnota. De beoordeling van een verzoek om kwijtschelding vindt plaats aan de hand van deze criteria. Zoals gesteld zal er bij de beoordeling en de besluitvorming afstemming plaats vinden tussen de afdeling Schulddienstverlening en de afdeling Fraudebestrijding.

19. In de nota wordt een aantal keer verwezen naar het Afdelingsplan Handhaving 2018, de Participatieraad wil graag op de hoogte gehouden worden van de ontwikkeling van dit plan.

Wij zullen u op de hoogte houden van relevante ontwikkelingen rond het onderwerp handhaving.

Met vriendelijke groet,

Het college van burgemeester en wethouders,

de secretaris, de burgemeester,

J. Scholten

drs. J. Wienen